

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

opportunities and problems in quarantine. *Medychni perspektyvy [Medical perspectives]*, vol. 2, pp. 4–12. (in Ukr.).

9. Ivaneko, Y. (2020). Distance learning as a means of developing students' self-organization. *Problemy suchasnoi psykholohii [Problems of modern psychology]*, vol. 49, pp. 60–83 (in Ukr.).

10. Dzyubanovsky, I., Goshchinsky, V., Pyatnochka, V. (2020). Distance learning in higher medical school: pros and cons. *Shpytal'na khirurgiia. Zhurnal imeni L. Ya. Koval'chuka [Hospital surgery. Kovalchuk Magazine]*, vol. 4, pp. 113–116 (in Ukr.).

11. Stukalo, N., Simakhova, A. (2020). COVID-19 Impact on Ukrainian Higher Education. *Universal'nyj zhurnal doslidzhen' osvity [Universal Journal of Educational Research]*, vol. 8(8), pp. 3673–3678 (in Eng.).

12. Stukalo, N., Dluhopolskyi, O. (2020). Educational Programs Accreditation in Pandemic Times: Challenges for NAQA. *Rumuns'kyj zhurnal dlia bahatovymirnoi osvity [Romanian Journal for Multidimensional Education]*, vol. 12, pp. 167–172 (in Eng.).

УДК 378.018.43

JEL Classification: I22, O32

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2021-1.81.10>

І.М. Гнатишена, к.філол.н., доцент,
<https://orcid.org/0000-0001-8832-0751>

І.Р. Харюк, ст. викладач,
<https://orcid.org/0000-0003-0637-5092>

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ESL

Анотація

Актуальність. Викладання іноземної мови в системі дистанційної освіти є дуже складним завданням, насамперед з точки зору подолання основного розриву – відсутності прямого контакту між викладачами та студентами. **Постановка проблеми.** Стаття присвячена аспекту навчальних матеріалів, що використовуються для ESL в системі дистанційного навчання.

Мета дослідження – з'ясування сутності поняття «дистанційне навчання ESL» та аналіз способів, що можуть бути використані для підтримки студентів і викладачів у процесі переходу до дистанційного навчання.

Практичне значення. Забезпечення реалізації основних освітніх програм з високою ефективністю, здійснення належних реформ щодо дистанційного та інноваційного навчання, які відповідали б усім сучасним вимогам, є неабияким важливим процесом у розвитку освіти. Розробка дистанційних курсів стане корисною для забезпечення рівного доступу до освітніх можливостей для всіх студентів, особливо для працюючих або для тих, що навчаються паралельно в інших вишах України або за кордоном. Освітні приватні організації та державні установи у всьому світі підтримують використання та розвиток дистанційного навчання, накопичуючи педагогічно-методичний досвід для подальшого розвитку. Технології дистанційного навчання – це багато нових можливостей для викладання іноземних мов, які дозволяють ще більше розширити спектр навчальних прийомів для покращення мовних компетентностей здобувачів освіти. Важливим є перегляд цих варіантів дистанційного навчання, щоб розрізнити їхні рівні складності, оскільки ці системи мають різні обмеження в умовах навчального процесу. Наприклад, односторонні системи, що використовують лише презентації, піддавалися критиці, оскільки вони не передбачали нічого іншого, як систему розподілу відео, яку можна було б відтворити, надсилаючи студентам відеозаписи. Відсутність безпосередньої двосторонньої взаємодії, що характеризує багато програм дистанційної освіти, суперечить цілям викладання іноземної мови. **Перспективи подальших досліджень.** Проте, використовуючи цю взаємодію, дистанційні технології можуть підтримувати цілісність викладання іноземної мови. Навчальні стратегії, які заохочують до діалогу між студентом та викладачем і автономію студентів у ситуаціях дистанційного навчання, повинні бути включені в навчальний процес.

Ключові слова: дистанційна освіта, ELS, інтерактивні технології.

Кількість джерел: 18.

Iryna Hnatyhena, Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor,

<https://orcid.org/0000-0001-8832-0751>

Inna Khariuk, Senior Lecturer,

<https://orcid.org/0000-0003-0637-5092>

Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE,

Chernivtsi

DISTANT LEARNING ESL

Summary

Distance Learning is an online-based program that gives students additional practice outside the classroom and helps decrease the amount of time it takes inside the classroom to study for the HSE test or to improve English language skills.

Distance education, as a form of education that enables and promotes development of autonomous life-long learning skill, necessary to keep up with rapid changes and development in today's society, is a concept definitely worth considering. Teaching a foreign language in a distance education system is very challenging, primarily in terms of overcoming the main gap – lack of direct contact between teachers and learners. This paper focuses on the aspect of teaching materials used for ESL in a distance learning system.

To ensure the implementation of basic educational programs with high efficiency, the implementation of appropriate reforms in distance and innovative learning, which meet all modern requirements, is a very important process in the development of education. The development of distance learning courses will be useful to ensure equal access to educational opportunities for all students, especially for workers, or for those who study in parallel in other universities in Ukraine or abroad. Private educational organizations and government agencies around the world support the use and development of distance learning by accumulating pedagogical and methodological experience for further development.

Distance learning technologies represent many new opportunities for teaching foreign languages, which allow further expanding the range of teaching methods, just as language laboratories, television and computers have increased the standard classroom. It is important to review these distance-learning options to distinguish their ability levels, as these systems have different limitations on the learning process. For example, one-way systems that use only presentations have been criticized for not providing anything other than a video distribution system that could be reproduced by sending 10 videos to students. The lack of direct bilateral interaction, which characterizes many distance education programs, is contrary to the goals of foreign language teaching. However, using this interaction, distance technologies can maintain the integrity of foreign language teaching. Learning strategies that encourage student-teacher dialogue and student autonomy in distance learning situations should be included in learning.

Key words: distant education, ELS, interactive technologies, learning facilities.

Number of sources – 18.

Постановка проблеми. Дистанційне навчання розглядається як система, в якій студент та інструктор/викладач знаходяться в різних місцях. Це може включати взаємодію за допомогою комп'ютерних та комунікаційних технологій, а також надання та отримання інструкцій та взаємодія з викладачем після реєстрації. Дистанційне навчання може включати відео- чи аудіоінструкції, в яких основним режимом спілкування між студентом та викладачем є онлайн-взаємодія, навчальне телебачення, відео, телекурси, дистанційні курси або інші види, що спираються на комп'ютерні або

комунікаційні технології. Це може також включати використання друкованих матеріалів, що включають завдання, які є предметом письмової або усної взаємодії.

Динамічний розвиток технологій вплинув на всі аспекти нашого життя. Це зробило революцію в способі спілкування, доступу та використання інформації, а також у способі навчання. Це призвело до диверсифікації студентського контингенту з точки зору віку, знань та попереднього досвіду, а також необхідності гнучкого підходу до визначення навчальних планів, які повинні відповідати вимогам, які постійно змінюються [9].

Освіта у нашій країні (як загалом і у всьому світі) стикнулася з потребою (вимогою) запровадити дистанційне навчання для студентів. Останніми роками було багато дискусій щодо важливості та значення електронної або дистанційної освіти. З одного боку, є прихильники дистанційного навчання, які стверджують, що майбутнє вищої освіти тісно пов'язане з цією концепцією. З іншого боку, є ті, хто неохоче приймає зміни, спричинені дистанційною освітою. Інтерес до дистанційної освіти обумовлений насамперед необхідністю не відставати від прогресу та розвитку, а також усвідомленням того, що ця форма навчання є ефективною, враховуючи час та витрати на її впровадження [4].

У контексті цих умов студенти ESL (англійської як іноземної) належать до найбільш вразливих груп і стикаються з ще більшим викликом. Як ми можемо допомогти їм у цей час невизначеності?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ще в минулому столітті люди вивчали мови з книг. Потім, з розвитком технологій, для практичного прослуховування були додані аудіокасети. Наступним кроком стало використання відео, щоб учні могли оцінити культурне середовище мови. Комп'ютери почали широко застосовуватися для вивчення мови лише в останні десятиліття. Спочатку вони обмежувались текстом, а перевагою комп'ютера була інтерактивність, яка дозволяла негайний зворотний зв'язок з

студентом. Це дозволило ефективніше вивчати граматику та словниковий запас, але так і не стало найбільш ефективним методом. Запуск операційної системи Windows 95 відкрив двері для повноцінних мультимедійних програм, які могли б запропонувати все, що можуть зробити традиційні матеріали.

Сьогодні технологія рухається далі, розвиток Інтернету перетворив комп'ютер на комунікаційний центр. Загальне використання електронної пошти створило нові можливості для вчителів сприяти навчанню на відстані.

Цей розвиток навчальних матеріалів, природно, впливає на традиційні навчальні структури. Самостійне вивчення раніше означало спробу вчитися на книгах, які часто виконували роль не більше, ніж розмовників. Оскільки вивчення мови є важким завданням для переважної більшості з нас, не дивно, що самостійне навчання не було дуже успішним. Вчителі повинні були надавати інформацію, мотивацію та керівництво.

Дослідження показують, що мобільні пристрої можна легше інтегрувати в навчальну програму, ніж настільні комп'ютери. Це можливо, оскільки бездротові мобільні пристрої не потребують розгалуженої інфраструктури порівняно з настільними комп'ютерами. Додатковими плюсами є мотивація учнів, аналітичні та організаційні здібності; навички письма та граматики; оригінальність. Потрібно дати час забезпечити належне ознайомлення з новими мобільними пристроями. Технічний персонал повинен бути готовий допомогти, педагогічні підходи та цілі повинні бути чіткими, як у традиційному навчанні (British Educational Communications Технологічне агентство, 2004). Університет Преторії вже доводить значення використання мобільних телефонів в управлінні дистанційним навчанням.

Для того, щоб переваги інформаційно-комунікаційних технологій найбільш ефективно використовувались у процесі вивчення іноземних мов, викладачі повинні усвідомлювати, що їх роль

змінилася порівняно з традиційною системою. Зараз вони ведуть студентів через процес навчання, плануючи, організовуючи, взаємодіючи зі студентами, надаючи підтримку в процесі навчання та визначаючи стратегії викладання, щоб забезпечити оптимальне використання переваг дистанційної освіти [14]. Педагоги дистанційної освіти стикаються з проблемою оцінки та визначенням того, які навчальні матеріали є адекватними для цієї системи, внесення необхідних змін у матеріали та структуру взаємодії між викладачами та студентами. Дистанційна освіта забезпечує способи подолання деяких обмежень, характерних для студентів, таких як велика кількість слухачів, різний рівень володіння мовою, відсутність часу для безпосереднього контакту та надання персоналізованої інформації всім студентам тощо. Системна дистанційна освіта може одночасно охоплювати потреби великої кількості студентів, нівелюючи при цьому географічні, вікові та інші кордони. Ця система забезпечує різні типи гнучкості в процесі навчання. Студенти працюють у своєму власному темпі і можуть мати доступ до мультимодальних документів (текст, візуальні елементи, відео, аудіо тощо) [12]. Нарешті, система дистанційного навчання забезпечує персоналізований підхід до навчання, а також завдяки варіативним методам та підходам задовольняє різні стилі та рівні навчання, володіння мовою, пропонуючи навчальні матеріали у різних формах. Студенти індивідуально визначають послідовність навчання, обирають матеріали, темп, завдання, а також тип та ступінь підтримки [5].

Оскільки дистанційна освіта, що базується на відео, використовує асинхронний метод доставки, студенти, які працюють і чий обов'язок суперечить часу регулярних пропозицій занять, можуть вчитися, коли у них є час. Люди, які мають проблеми з транспортом або доглядом за дітьми, можуть вчитися, не виходячи з дому. Учні, яким доцільно набути нових навичок, можуть швидко прогресувати; іншим може знадобитися або захочеться рухатися

програмою повільніше. До прикладу, у Каліфорнії державна програма інновацій та альтернативних навчальних програм дозволяє школам витратити до 5% своїх грантів на інноваційні програми, включаючи дистанційну освіту за допомогою відео. У період з 2000 по 2002 рік 90% учнів, які навчаються в інноваційних програмах, були учнями ESL (вивчали англійську як іноземну) [5].

Формулювання цілей статті. Метою статті є з'ясування сутності поняття «дистанційне навчання ESL» та аналіз способів, що можуть бути використані для підтримки студентів і викладачів у процесі переходу до дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. Дистанційне навчання – це метод надання освіти студентам, які фізично не перебувають в аудиторії і очному контакті з викладачем. Різні дослідження показали, що програми дистанційного навчання можуть бути такими ж ефективними і результативними, як звичайні програми в аудиторному режимі, а іноді навіть кращі.

Багато моментів дистанційного навчання мають фінансовий характер. Університети сподіваються заощадити гроші, надаючи освіту студентам, які не можуть відвідувати заняття через час чи відстань. Теорія полягає в тому, що кількість занять і студентів може збільшуватись, тоді як накладні витрати залишаються незмінними. У статті Бертон Боллага та Марти Ен Оверленд 2001 року зазначається, що країни, які розвиваються, звертаються до державних програм дистанційного навчання, щоб замінити постійно зростаючу кількість студентів та відсутність фізичного простору. Зокрема Пекін, Джакарта та такі південноамериканські країни, як Бразилія та Аргентина, почали використовувати методи дистанційного навчання, щоб зробити можливим забезпечення освітніх послуг в умовах обмежених просторових можливостей. Науковці Боллаг та Оверленд стверджують, що «традиційні університети не можуть задовольнити попит», тому такі країни, як Китай, переходять від «еліти до масової освіти» [1]. Китай

використовує систему доставки по радіо і телебаченню для обслуговування 1,5 мільйона студентів, дві третини з яких – в дипломній програмі.

Зручність часу та простору – це велика перспектива дистанційного навчання. Студенти не повинні фізично перебувати з викладачем, і залежно від використовуваного методу, вони також не повинні бути навіть в одному часовому поясі. Це є великою перевагою для сучасних студентів, які не можуть відвідувати їх у звичайний час [18].

Перше питання, яке виникає в контексті даної теми, – якість навчання та викладання, що проводиться за допомогою програм дистанційного навчання. Значна частина якості навчання залежить від ставлення адміністрації та інструктора. Дані, зібрані в дослідженні Елліотом Інманом та Майклом Кервіном у 1999 році, показали, що викладачі мали суперечливе ставлення до суті дистанційної освіти. Вони повідомляють, що після викладання одного курсу більшість викладачів були готові викладати інший, але якість курсу вони оцінювали як рівну або нижчу, тим курсам, що викладаються в університеті очно [8].

Palloff and Pratt (2000) нагадують нам, що «технології не вчать студентів; студентів вчать викладачі через технології» [13]. Вони стверджують, що питання полягає не в самій технології, а в тому, як вона використовується при розробці та проведенні курсів. Дуже часто інструктори не розробляють своїх уроків, а користуються наданою технологією. Це впливає на якість навчання. Дослідження показують, що ефективність дистанційного навчання базується на підготовці, розумінні викладачем потреб студентів та розумінні цільової групи населення [11].

Ще одним питанням, котре не турбує в контексті дистанційної освіти – справжня вартість та економічна ефективність програм дистанційного навчання. Чи насправді вони економічно ефективні? Дослідження Фелпса та співавторів виявили, що «потенційна

економічна ефективність використання Інтернет-технологій у дистанційній освіті досі невизначена» [15].

Також слід врахувати стартові витрати, витрати на обслуговування та персонал, щоб отримати справжню вартість програми дистанційного навчання. Мінімальна кількість персоналу, необхідного для проведення курсу у відеоформаті – це один інструктор (викладач) та принаймні один технік. Це означає, що для проходження того самого курсу, як це робить один викладач у традиційній обстановці, потрібно мінімум двоє людей. Не слід нехтувати витратами, пов'язаними з підготовкою технічних працівників та інструкторів. Для ефективного дистанційного навчання персонал, який проводить інструктаж, повинен бути добре підготовленим.

Незважаючи на проблеми з апаратним забезпеченням, які можуть або не можуть бути опрацьовані з новими технологічними досягненнями, ми повинні повернутися до викладачів та їхнього ставлення до викладання в умовах дистанційного навчання як до головної потенційної перешкоди для ефективного дистанційного навчання. Як і в будь-якій освітній ситуації, викладач може задати тон навчанню в освітньому середовищі. Цей викладач повинен бути належним чином підготовлений та мотивований, щоб бути ефективним. Викладач повинен мати технологічні навички та впевненість у використанні всіх електронних пристроїв, щоб бути справді ефективним в електронному та дистанційному форматі викладання. Викладачі також повинні змінити спосіб подання інформації. Мультимедійні лекції та презентації мають успіх [17]. Звичайно, це означає більше часу для підготовки викладача, і мотивація повинна бути. Дослідження дистанційного навчання дорослих виявило, що «для ефективного подолання розривів між аудиторією та дистанційним навчанням викладачі повинні дивитися на дистанційне навчання з точки зору студентів» [3, с. 249].

Викладачі, в свою чергу, висловлюють інші занепокоєння щодо дистанційного навчання, насамперед щодо того, як це змінить їхню

роль у навчанні. Певні занепокоєння викладачів є обґрунтованими, і адміністрація повинна їх вирішувати, оскільки дистанційне навчання стає щораз більш поширеним, як передбачається.

Існує гостра необхідність викладачам адаптувати свої методи навчання до формату дистанційного навчання. Водночас викладачі повинні бути мотивовані адекватно підготуватися до занять. Частина відповідальності за мотивацію несе адміністрація та підтримка програми. «Оскільки викладання дистанційного класу передбачає нову роль для викладачів, адміністратори повинні забезпечити їх часом, інструментами та навчанням для виконання цих нових обов'язків» [8].

Висновки. Незважаючи на необхідність вдосконалення, майбутнє дистанційного навчання здається світлим. Збільшення кількості студентів, які беруть участь у дистанційних класах, підкреслюють необхідність всебічної та продуманої еволюції дистанційної освіти, якщо вона хоче стати освітньою моделлю майбутнього. Незважаючи на витрати, координацію та навчання, які повинні бути включені в програму, вона має великий потенціал для доставки та отримання освітніх програм.

Перспективи подальших досліджень. Щодо елемента мотивації, існує певна різниця між дистанційним навчанням та студентами в аудиторії. Останні більш мотивовані до навчання, проте ця різниця не є статистично значущою. Подальший розвиток вимагає відстеження досліджень, тенденцій та інновацій у галузі дистанційної освіти та відповідного адаптування змісту курсів. Що стосується структури навчальних матеріалів, потрібно докласти зусиль, щоб оптимально інтегрувати та використовувати переваги дистанційної освіти у процесі викладання.

Список використаних джерел:

1. Bollag, B., & Overland M.A. (2001). Developing countries turn to distance education. *Chronicle of Higher Education*, № 47 (40), pp. 29-31.
2. Bonk, Curtis J., Thomas Reynolds (1997). Learner-centered Web instruction for higher-order thinking, teamwork and apprenticeship. Khan, Badrul, eds. *Web-Based Instruction*. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications: pp. 167-178.

3. Carter, A. (2001). Interactive distance education: Implications for the adult learner. *International Journal of Instructional Media*, №28 (3), pp. 249-261.
4. Coldeway, Dan, Robert Spencer (1982). Keller's personalised system of instruction: The search for a basic distance learning paradigm. *Distance Education* №3(1), pp. 51-71.
5. Cummins, James (2002). The potential of ICT to promote academic language learning. Proceedings of the 3rd International Conference Information and Communication Technology in Education. Rhodes: University of Aegean.
6. Curtis, Susan, Joanne Duchastel, Nebojša Radić, (1999). Proposal for an online language course. *ReCALL*, №11(2), pp. 38-45.
7. Garing, Phil (2002). Adapting and developing e-learning courses. The Challenge of Keeping the Quality. Conference Proceedings DEANZ, Evolving E-learning. Wellington, New Zealand, pp. 77-85.
8. Inman, E., & Kerwin, M. (1999). Instructor and student attitudes toward distance learning. *Community College Journal of Research & Practice*, №23 (6), pp.581-592.
9. Knapper, Christopher, Arthur Cropley (2000). *Lifelong Learning in Higher Education*. London: Kogan Page.
10. National Center for ESL Literacy Education. (2003). *Adult ESL instruction in the 21st century*. Washington, DC: Author. Retrieved July 3, 2003, from <http://www.cal.org/caela/languageinstructionEng.pdf>
11. Omoregie, M. (1997). *Distance learning: An effective educational delivery system*. (Information Analysis 1070). (ERIC Document Reproduction Service No. ED 418 683).
12. Oxford, Rebeca, Yolanda Rivera-Castillo, Carine Feyten, Joyce Nutta (1998). Computers and more: Creative uses of technology for learning a second or foreign language.
13. Palloff, R., & Pratt, K. (2000). *Making the transition: Helping teachers to teach online*. Paper presented at EDUCAUSE: Thinking it through. Nashville, Tennessee. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 452 806)
14. Pennarola, Cristina (2007). English language learning on the (hyper)way. Teaching English with Technology, Journal for Teachers of English 7.1.
15. Phelps, R.H. et al. (1991). Effectiveness and costs of distance education using computer-mediated communication. *American Journal of Distance Education*, 5 (3), 7-19.
16. Ramirez, S., & Savage, L. (1999). *On common ground teacher's resource book: Distance learning*. Pasadena, CA: Intelcom.
17. Weber, J. (1996). *The compressed video experience*. Paper presented at Summer Conference of the Association of Small Computer Users. North Myrtle Beach, South Carolina. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 405 838).
18. Savoye, C. (2001). Distance Learning with a twist-real campuses. *Christian Science Monitor*, pp. 15, 21.